

anebo na náhradu škody za nesplnění zakázané smlouvy, musila býti žaloba v celém rozsahu zamítnuta. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek. Důvody: Smlouvy, jejichž předmětem byl provoz nedovolených hracích automatů, u kterých výhra nebo prohra závisí nikoliv na způsobilosti nebo umění hráčově, ale výhradně neb aspoň hlavně na náhodě, se příčí zákonné zápovědi, jsou nicotné a tudíž i právně neúčinné. Z nicotné smlouvy nemohou smluvci vyvoditi žádné důsledky právní, a to ani nárok na vrácení toho, co bylo plněno, ani nárok na náhradu škody pro neplnění, nehledíc na to, zda nebylo plněno vinou či bez zavinění jednoho ze smluvců. Nutno tu užiti ustanovení § 1174 obč. zák., zejména tvrdí-li odvolatel, že do provozu nedovoleného podniku hracích automatů vložil 30.000 Kč. Pokud odvolatel namítá, že hrací automaty byly teprve po několikaletém povoleném provozu zakázány, přehlíží, že dle dvorských dekretů č. 469/1840 a č. 558/1841 Sb. z. s. byla a jest každá hra, u které výhra nebo prohra závisí na náhodě, zakázána, třebas se tak nestalo zvlášť a jednotlivě.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nižší soudy vycházejí z předpokladu, že šlo o hrací automaty, u nichž zisk a ztráta závisí nikoli na způsobilosti neb umění hrajících, nýbrž výhradně neb aspoň hlavně na náhodě.

Tento předpoklad není ani v odvolání, ani v dovolání napaden.

Odvolací soud tudíž věc po právní stránce hledě na ustanovení §§ 879 a 1174 obč. zák. správně posoudil (rozh. č. 4712 a 3414 Sb. n. s.) a dovolací soud neshledává zákonného důvodu, aby napadený rozsudek byl změněn nebo zrušen. (§ 510, odst. 3, c. ř. s.).

Pokud dovolatel uplatňuje, že vložil do podniku podle smlouvy 30.000 Kč v hotovosti jen pod tou podmínkou, že žalovaní obstarají k provozu hracích automatů úřední povolení, ocítá se v rozporu se svým skutkovým přednesem v prvé stoli, podle něhož sice tvrdil, že se žalovaní zavázali, že se postarají o potřebná úřední povolení k provozování nutná, v dalším však výslovně připustil, že dal uvedenou částku k opatření hracích automatů, přes to, že věděl, že žalovaní svému závazku nedostáli a že úřední povolení neobstarali.

Čís. 17134.

Účinky právní moci dílčího rozsudku, vydaného podle § 391, posl. odst., c. ř. s. o zažalovaném nároku, na další žalobcovy nároky vznesené po vydání onoho rozsudku proti vzájemné pohledávce namítané žalovaným k započtení.

Bylo-li již o zažalovaném nároku pravoplatně rozhodnuto dílčím rozsudkem a nejde-li o obranu započtení provedeného již před sporem

nelze jednati v témž sporu o další pohledávce, s kterou by se v témž sporu mohla při úspěšném uplatnění námitky započtení se strany žalovaného vyrovnati vzájemná jeho pohledávka.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1938, č. j. R II 486/38.)

Srov. rozh. č. 8443 Sb. n. s.

Proti žalobnímu nároku na zaplacení částky 4.000 Kč, který žalovaný uznal a o němž byl také již vynesena pravoplatně částečný rozsudek okresního soudu v Z. ze dne 10. prosince 1935, č. j. C 393/35-9, namítal žalovaný započtením několik vzájemných pohledávek proti žalobkyni. Žalobkyně pak proti oněm nárokům uplatnila další pohledávku 9.273 Kč 65 h. Soud první stolice uznal konečným rozsudkem 1., že vzájemná pohledávka 985 Kč 35 h namítaná žalovaným k započtení je po právu, 2. vyřkl však zároveň, že tato pohledávka je vyrovnána stejnou částkou z pohledávky žalobkyně 9.273 Kč 65 h až do výše nároku, namítané k započtení žalovaným. Odvolací soud zrušil k odvolání žalovaného napadený rozsudek s výhradou právní moci.

Nejvyšší soud zrušil z podnětu rekursů obou stran jak napadené usnesení, pokud se vztahovalo na výrok rozsudku soudu první stolice uvedený pod č. 2, tak i rozsudek soudu první stolice.

Důvody:

Po pravoplatném dílčím rozsudku o celé zažalované pohledávce 4.000 Kč, když bylo v řízení jednáno podle § 391 c. ř. s. již pouze o vzájemných pohledávkách žalovaného namítaných k započtení, uplatnila žalobkyně proti oněm pohledávkám také započtením svou další pohledávku 9.273 Kč 65 h. Nejde tu o hmotnou obranu ze započtení provedeného již před sporem, nýbrž o formální »kompensaci«, namítanou žalobkyní až ve sporu. Prvý soud vyslovil pak v odst. 2. rozsudečného výroku, že vzájemná pohledávka žalovaného 985 Kč 35 h, kterou uznal, je vyrovnána stejnou částkou této další pohledávky žalobců.

Nejde tu ovšem o obranu započtení, o které by bylo rozhodnuto v rozsudku, který bude vydán o pohledávce žalovaného, jež je namítána k započtení dle zákonných předpisů proti původně zažalovanému nároku žalobcovu. Zákon přiznává totiž námitku započtení jen proti nároku žalobcovu a pouze žalovanému (§§ 188, 391, odst. 3, a 411 c. ř. s.) a nikoli naopak; v podstatě by proto mohlo jíti při uplatňování nového žalobcova nároku jen o rozšíření žaloby o další pohledávku (§ 235 c. ř. s.).

Rozšíření žaloby v tomto stadiu sporu, kdy k němu došlo, nebylo však již možné, neboť o tom žalobním nároku, proti kterému žalovaný

vznesl námitku započtení, bylo již pravoplatně rozhodnuto dílčím rozsudkem. O předmětu sporu, pokud byla proti němu oprávněně podle předpisů c. ř. s. vznesena námitkou vzájemná pohledávka, bylo tudíž již pravoplatně rozhodnuto v souzeném sporu; jednání o další žalobkyni prý proti žalovanému příslušející pohledávce, s kterou by se v souzeném sporu mohla úspěšným uplatněním námitky započtení se strany žalovaného vyrovnati vzájemná jeho pohledávka, vadí proto právní moc dílčího rozsudku již vydaného podle § 391, posl. odst., c. ř. s. o žalobním nároku.

Tímto dílčím rozsudkem bylo totiž již pravoplatně určeno, s kterou pohledávkou žalobcovou, a do jaké její výše je dovoleno v konečném rozsudku po případě vysloviti započtení vzájemné pohledávky žalovaného a jest takto již určena pravoplatně pohledávka, na kterou je v souzeném sporu dovoleno započtení, a také je tak určena i mez, až po které může býti podle § 411 c. ř. s. účastno právní moci rozhodnutí konečného rozsudku o tom, je-li tu nebo není vzájemná pohledávka, kterou žalovaný namítal započtením.

V těchto otázkách jde tedy o věc mezi stranami již rozsouzenou, takže o dalších pohledávkách žalobců nemůže již býti v souzeném sporu jednáno.

K právní moci dílčího rozsudku, jímž o zákonných podmínkách započtení bylo již ve sporu, o nějž tu jde, rozhodnuto, jest přihlížeti z úřední moci v každém období sporu (§ 240, odst. 3, c. ř. s.).

Čís. 17135.

Spoluvlastník nemovitosti jest oprávněn knihovně zříditi k svému ideálnímu podílu požívací právo (§ 509 obč. zák.) a omeziti svou moc nakládati se spoluvlastnickým podílem zákazem zcizení [§ 364 c) obč. zák.]. Uvedená knihovně břemena nepřekáží druhému spoluvlastníkovi v jeho žádosti za zrušení spoluvlastnictví (§ 830 obč. zák.). Možné snížení hodnoty společné nemovitosti z důvodu, že požívací právo zůstane snad nedotčeno dražbou provedenou podle § 352 ex. ř. a §§ 272 až 280 nesp. pat., jde na vrub spoluvlastníka, jehož podíl jest zatížen břemenem snižujícím hodnotu nemovitosti.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1938, Rv I 2119/38.)

Žalobkyně a žalovaná Ludmila G. jsou spoluvlastnicemi nemovitostí zapsaných ve vložce č. 307 poz. knihy K. Žalovaná Ludmila G. zřídila smlouvou ze dne 29. ledna 1937 svému žalovanému manželovi Dr. Janu G-ovi k ideální své jedné polovině parcel zapsaných ve vložce č. 307 kat. úz. K. bez souhlasu žalobkyně, spoluvlastnice druhé poloviny těchto nemovitostí, doživotní právo požívací a dovolila vložiti v jeho prospěch zákaz zcizení podle § 364 c) obč. zák., kterážto práva jsou vložena v po-